

**LA PRIMERA EPISTOLA DEL
APOSTOL SAN PABLO A LOS
CORINTIOS
YA'A KUU CARTA HN JA NI
CHAA SAN PABLO APOSTOL
NUU ÑAYIVI ÑUU CORINTO**

Sa'an kúta'u

¹ Máá-rí kúu Pablo, jíin ñani-yo Sóstenes. Te ni jata'an iní Dios, ni kana-ya xiní-rí kúu-ri apóstol Jesucristo. ² Káchaa-ri tutu yá'a nuu tíku'ni kándíja nuu Dios, te káxiukú-i iní ñuu Corinto, te a ni kandundoo-i ni sá'a Jesucristo, te ni kana-ya xiní-í, ná ndúu-i ñayivi ndóo. Te suni káchaa-ri nuu táká ñayivi kákakuñi'in sí'ví máá Jító'o-yo Jesucristo, ndéni ni kuu, chi Jító'o taká-ni yóo kúu-ya. ³ Tu'un luu ío iní jíin tú'un kuaká'nu iní ja kii nuu máá Táa-yo Dios, jíin já kii nuu máá Jító'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró jíná'an-ró.

Ja ní nakuatá'ú Pablo nuu Dios

⁴ Nene nákuatá'ú-rí nuu Dios máá-rí ja sikí róo jíná'an-ró, chi tu'un luu ío iní Dios ni ja'a Jesucristo nuu-ro. ⁵ Te jíin táká tu'un-ya káka'an-ro, te jíin táká tu'un-ya kájuku'un iní-ro, ni kukúká-ró ní sá'a-ya. ⁶ Suni súan tu'un ni jani ndaa-ri nuu-ro, te a ni kakukútu vá'a iní-ro jíin. ⁷ Núsáá te tuká naún kúmani kúti núu-ro já kuá'a máá Espíritu nuu-ro, nini káinda-tu-ró kivi kenda ndijin Jító'o-yo Jesucristo. ⁸ Te máá-yá, sákútu-yá róo onde ná jínu

kiví, náva'a ma koo kuachi-ró kiví kenda Jito'o-yo Jesucristo. ⁹I'a ndaa kúu Dios, te ni kana-ya xiní-ro náva'a kuní tá'an-ró jín Sé'e-ya, I'a kúu Jito'o-yo Jesucristo.

Siki já sásin-i máá-i

¹⁰ Nani, onde jín sí'ví máá Jíto'o-yo Jesucristo ká'an nda'ú-ri jín-ró, ja in-ni tu'un ná ká'an taká-ro, te ma sásin-ró máá-ró, chi sua jín in-ni xini te jín in-ni ja jini tuni ná yija va'a ini-ro.

¹¹ Nani máni, ni kastu'un tá'an Cloé nuu-ri ja kákanaá-ro. ¹² Súan ká'an-ri, chi káka'an ná in ná in-ró: Ruu, chi jín Pablo kándii ndija-ri. Te ruu, chi jín Apolos. Te ruu, chi jín Cefas. Te ruu, chi jín Cristo, áchí-ro. ¹³ Te Cristo, sin sin ío-ya náún. Xí ní ji'i Pablo jiká cruz ja sikí roó náún. Xí jín sí'ví Pablo ni kajanducha-ro náún. ¹⁴ Nákuatá'ú-ri nuu Dios ja tú ni in-ró ní skuánducha-ri, chi máá-ni Crispo jín Gayo. ¹⁵ Náva'a tú ni in-ró ká'an ja jín sí'ví-ri ni janducha-ro. ¹⁶ Te suni ni skuánducha-ri Estéfanos, jín ñayivi ká'io ve'e-de. Ko tú ná'an-ri te nú ni skuánducha-ri inga-i. ¹⁷ Chi nasu ní táji Cristo ruu ja skuánducha-ri-i, chi sua ja ná kani-ri tu'un va'a nuu-í. Ko nasu jín tu'un ndíchi, chi nú súan, te ni ji'i sáni Cristo jiká cruz núú.

Jesús kúu tu'un ndíchi jín fuerza Dios

¹⁸ Te ñayivi náa, chi kájani ini-i ja tu'un katachi kúu ndasa ni ji'i-ya jiká cruz. Ko máá-yó, ja á ni kaku-yó, kájani ini-yo já fuerza Dios kúu tu'un-ún. ¹⁹ Chi súan yóso núú tutú: Ná xnáa-ri tu'un ndíchi ñayivi ndíchi, te ná kasú-ri tu'un júku'un ini ja

ká'an ñayivi kájini va'a, áchí. ²⁰ Ndéchi kuá'an ñayivi ndíchí. Ndéchi kuá'an ñayivi cháa tutu. Ndéchi kuá'an ñayivi kástátá'an kuia yá'a. Nasu ní nduu ñáá tu'un ndíchí ñúyivi yá'a ni sá'a Dios náún.

²¹ Chi súan ndíchí ní sá'a Dios, náva'a ñuyivi yá'a jíin tú'un ndíchí jiní máá, ma kúu kunu nuu Dios. Te ja yúan ní jata'an ini Dios ja jíin tú'un kájani máá-yó, te nama-ya ñayivi kákandíja, vasa kájani ini sava-de ja tú'un katachi kúu. ²² Te ñayivi judío, chi máni tuni kájikán-i. Te ñayivi ñúu Grecia, chi tu'un ndíchí kándúkú-i. ²³ Ko máá-rí, chi kájani-ri tu'un ndasa ni jii Cristo jiká cruz. Te judío, chi kití ndija ini-i sá'a tu'un-ún, te ñayivi sún nación, chi kájani ini-i ja tú'un katachi kúu. ²⁴ Ko ñayivi já á ni kana-ya xiní-í, vasa ñayivi judío, xí ñayivi ñúu Grecia kúu-i, chi kájani ini-i ja Cristo kúu máá fuerza Dios jíin máá tú'un ndíchí Dios. ²⁵ Chi tu'un ñáá Dios, ndíchí-gá vásá táká ñayivi, te tuchi vitá Dios, ni'in-ga kaa vásá táká ñayivi. ²⁶ Ñáni, nde'é ndasa ni kana-ya xiní-ro jíná'an-ró. Tú kua'a-ro ndíchí jíin tú'un ñuyivi, ni tú kua'a-ro yí'i fuerza, ni tú kua'a-ro kakuu se'e cháa kúñá'nu. ²⁷ Chi ni kaji Dios tu'un katachi ío ini ñuyivi, náva'a koo tuka nuu ñayivi ndíchí sá'a-ya. Te ni kaji-ya ndatíñu vitá ío ini ñuyivi, náva'a koo tuka nuu ñayivi ní'in.

²⁸ Te ni kaji Dios ndatíñu ja tú kúñá'nu ini ñuyivi, jíin ndatíñu ja kújá'a ini-i jíin, onde jíin ndatíñu ja tú naún ío, náva'a ná kasú-ya núu táká ja á ío, ²⁹ náva'a ni in ñayivi, ma kúu sátéyí-i máá-i koto-i Dios. ³⁰ Te ni kanduu-ró sé'e Dios ni sá'a-ya jíin Cristo Jesús. Te onde nuu máá-yá ni kan'i-in-yo

tú'un ndíchí Dios, te n̄i kendo ndaa-yo, te n̄i kandoo-yó, te n̄i nakuaan-ya yóo. ³¹ Núsáá te ná kóo nátu'un yóso núu tutú: Nú ñn ñayivi sátéyí-i máá-i, núsáá te ná sátéyí-i máá-i sik̄i já ní sá'a máá Jító'o-yo, áchí.

2

Já tú ní jatiñu Pablo tu'un ndíchí ñuyivi

¹ Te ruu, ñani, ná n̄i jaa-ri nuu-ro, n̄i jani ndaa-ri tu'un sa'í Dios. Ch̄i nasu jín tú'un yíi, ni jín tú'un ndíchí ní jaa-ri. ² Te n̄i chaa ini-ri ja má ká'an kuti-rí nuu-ro, ch̄i máni tu'un Jesucristo jín tú'un ndasa n̄i ji-yá jiká cruz. ³ Te ná n̄i nchaa-ri jín-ró, te kuítá-ri, te yú'ú-ri, te kisi-i ruu. ⁴ Te nuu ní jani-ri tu'un nuu-ro, tú ní jatiñu-ri tu'un ndíchí nátu'un skándija chaa ñuyivi, ko n̄i stá'an-ri nuu-ro ndasa sátiñu máá Espiritu jín fuerza. ⁵ Nava'a tu'un kándija-ró ná kúndij sik̄i fuerza Dios. Ma kúndij sik̄i tú'un ndíchí káka'an ñayivi. ⁶ Ko káka'an ndíchí-yó jín táká ñayivi ní kayija, ko nasu tú'un ndíchí já ío ini ñuyivi yá'a, ni nasu tú'un ndíchí já káka'an chaa kátá'ú tíñu kuia yá'a, ch̄i chaa yúan naa íi-dé. ⁷ Ko káka'an-yo tú'un ndíchí sá'í Dios, ch̄i yisa'í núú, ch̄i tu'un ndíchí-ún, n̄i teta'an Dios onde ná té jukuiñi-ga ñuyivi, nava'a sañá'nu tu'un-ún yóo. ⁸ Ch̄i ni ñn chaa kátá'ú tíñu ini ñuyivi yá'a, tú ní kájiní-de tu'un-ún, ch̄i nú ní kájiní-de tu'un-ún, ma ká'ni kúti-dé Jító'o ñá'nu-yó jiká cruz núú. ⁹ Ch̄i nátu'un yóso núu tutú: Tu'un n̄i sátu'a Dios ja ní'in ñayivi maní jín-yá, ni nduchi tú ní jiní, ni so'o tú ní jini so'o, ni tú ní kivi ini añú ñayivi, áchí.

Jín máá Espíritu ñi ni'in-dé tu'un

¹⁰ Ko yóó, ch̄i jín Espíritu ñi stá'an Dios tu'un-ún nuu-ro, ch̄i ndi'i nandúkú víi máá Espíritu, vasa yíi xáan káa tu'un Dios. ¹¹ Ndé ñayivi jiní-i ndasa jáni in̄i inga ñayivi, ch̄i máá añú ñayivi-ún jiní, ch̄i kándeé in̄i-i. Suni súan, tú ni #n ñayivi jiní-i tu'un jáni in̄i Dios, ch̄i máá Espíritu Dios jiní. ¹² Ko yóó, nasu modo ja ío in̄i ñuyivi ní kani'in-yo, ch̄i sua máá Espíritu ja vái nuu Dios ñi chaa nuu-yo, náva'a juku'un in̄i-yo jín tú'un ja ní ja'a Dios nuu-yo. ¹³ Ch̄i suni sik̄i tú'un-ún káka'an-yo, ko nasu jín tú'un ja stá'an ñayivi ndíchí, ch̄i sua jín tú'un ja stá'an máá Espíritu. Te tu'un cuenta Espíritu, stá'an-yo núu ñayivi ní kani'in máá Espíritu. ¹⁴ Ko ñayivi yúkú, tú jatá'ú-i tu'un já'a máá Espíritu Dios nuu-í, ch̄i jáni in̄i máá-i ja tú'un katach̄i kúu. Te ma kúu juku'un kuti in̄i-i jín, ch̄i jín máá Espíritu kúu ja kuní. ¹⁵ Chi ñayivi yí'i Espíritu, nándúkú víi-i ndasa káa taká-ni, ko ni #n chaa ma kuní ndasa káa máá-i. ¹⁶ Ndé ñayivi jiní-i ndasa jáni in̄i máá Jító'o-yo, náva'a kuu stá'an-i nuu-yá. Ko yóó, a kájani in̄i máá-yó nátu'un jáni in̄i Cristo.

3

Tu'un cha'u-ya-í

¹ Náni, te ruu, tú ní kúu ka'an-ri jín-ró nátu'un jín ñayivi yí'i Espíritu, ch̄i sua ñi ka'an-ri nátu'un jín ñayivi jika jín modo máá-i, xí nátu'un jín ñayivi sáskuá'a jín Cristo. ² Ñi ja'a-ri leche ñi ji'i-ró. Tú ní skée-rí róó ndeyu ndáva, ch̄i té kuu-ga kee-ro sáá, suni té kuu-ga kee-ro vína. ³ Ch̄i sáni-ga kákuu-ró ñayivi jika jín modo máá-ró. Ch̄i nini kákukuásún

iní-ro, kákanaá-ro, kástátá'an-ró, te nasu ñáyivi yúkú, ñáyivi jíka jín modo máa-i kákuu-ró náún. ⁴ Chì ñn-ró ká'an: Ruu, chì jín Pablo kándij ndija-ri. Te inga-ro ká'an: Te ruu, chì jín Apolos. Ja yúan nasu ñáyivi yúkú kákuu-ró náún. ⁵ Naún chaa kúu Pablo, te naún chaa kúu Apolos núsáa. Chì máni chaa játíñu nuu-ro jín já ní skándíja róó kákuu-de. Chì ná ñn ná ñn-de nì sá'a-de nátu'un nì chaa Jito'o-yo tíñu siki-dé. ⁶ Ruu nì chí'i, te Apolos nì jakín nducha, ko Dios nì xndeá. ⁷ Núsáa, te ni chaa chí'i, te ni chaa jakín nducha, tú kánúú, chì máa Dios, I'a nì xndeá kúu. ⁸ Te chaa chí'i, jín cháa jakín nducha, ñn-ni chaa kákuu-de, vasa sín sín ni'in-dé ya'u-de ndasa tíñu nì kasá'a-de. ⁹ Chì ruu, chaa káchindéé tá'an jín Dios kákuu-ri. Te róó, chì itü Dios kákuu-ró, te ve'e nì jani Dios kákuu-ró.

Tu'un skuá'nu-i siki cimientu ja máa-yá kúu

¹⁰ Chì ná nì chaa máa Dios tíñu siki-rí, te ruu, chì nátu'un albañil ndíchí ní jani-ri ja'a. Te inga-de skuá'nu-de nuu. Ko ná ñn ná ñn-i ná kóto-i ndasa skuá'nu-ga-i. ¹¹ Ni ñn ñáyivi ma kúu kani-i inga ja'a, chì a kándij ñn-ni, te yúan kúu Jesucristo. ¹² Te nú oro, xí plata, xí yúu lúu, xí yúnu, xí ichá, xí tíku'lu icha, skuá'nu ñn ñáyivi núu á kándij ja'a-ún, ¹³ chì tíñu sá'a ñn ñn-i natuu. Chì máa kivi te kenda tu'un-ún. Chì jín ñú'un te natuu, chì ñu'un kúu ja kóto nchaa ndasa kaa tíñu nì sá'a ñn ñn-i. ¹⁴ Te nú tíñu nì skuá'nu-ga ñn-i kendo nì'in, te ni'in-í ya'u-i. ¹⁵ Te nú kayu tíñu nì sá'a ñn-i, te xnáa-í ya'u-i, ko kaku máa-i, ko nátu'un kaku-i nuu ñú'un. ¹⁶ Tú kájin-ro já vé'e ij Dios kákuu-ró, te suni Espiritu Dios ncháa ini-ro náún.

17 Te nú ñn cháa xnáa-dé ve'e ij ncháá Dios, Dios xnáa-yá cháa-ún, chí ndoo xaán ío ve'e ij Dios, te ve'e-ún, kákuu máa-ró jíná'an-ró. 18 Ni ñn ñayivi, ma xndá'ú-i máa-i. Nú ñn ñayivi jáni iní-i ja kuiá yá'a ndíchí-i, ná násama-i máa-i ndutachí-i, nává'a kuu-i ñayivi ndíchí. 19 Chi tu'un ndíchí ío iní ñuyivi yá'a, tu'un katachí kúu jiní Dios. Chí súan yóso núu tutú: Máa-yá, natiin-ya ñayivi ndíchí jín táká maña kásá'a-i, áchí. 20 Te inga nuu ká'an: Máa Jító'o-yo jiní-ya ndasa kájani iní ñayivi ndíchí, ja máni kájani sáni iní-i, áchí. 21 Núsáa te ma kuá'a-ró tú'un ja ní ñn ñayivi sátéyí-i máa-i sikí cháa. Chí ndí'i kúu cuenta máa-ró, 22 vasa Pablo, vasa Apolos, vasa Cefas, vasa ñuyivi, vasa ná kúchaku-yo, vasa kue'e ku-yo, vasa vina, vasa kuiá cháa, ndí'i yí'i nda'a máa-ró, 23 te róo káyí'i-ró ndá'a Cristo, te Cristo, nda'a Dios.

4

Ndasa ni kajika cháa apóstol jín-i

1 Súan ná káni iní taká ñayivi, ja mozo Cristo, jín cháa kándito tu'un sa'í Dios kákuu-ri. 2 Te cháa ndíto ndatíñu, chí níni ná kéndoo responsable-de, te skíkuu-de. 3 Te ruu, tú sá'a-ri cuenta nú náku-xndíi-ró rúu, xí nú cháa yúkú kúu ja náku-xndíi ruu. Ni tú náku-xndíi-ri máa-rí. 4 Chi vasa tú jiní-ri ni ñn tiñu ñáa ni sá'a-ri, ko nasu já yúan te ni kéndoo ndaa-ri, chí máa Jító'o-yo kúu I'a jító ncháa-ya rúu. 5 Núsáa te ma kóto ncháa-ro ní ñn ndatíñu onde jín tiempo, chí onde ná ndíi máa Jító'o-yo. Chí máa-yá kiñi'in ndijin-ya táká ja yísa'í iní ñuñáa, te nastúu-ya táká ja kájani iní añú-yo.

Yúan-na te kuatú'ún Dios ná ìn ná ìn-i. ⁶ Ñáni, ya'á kúu tu'un yátá ká'an-ri siki-rí jín siki Apolos, te kuni-ro, náva'a jín tú'un-ri ná skuá'a-ró, te ma sjá'a-ga-ro núu já á yóso núu tutú, ni ma sávixi-ro máa-ró jín ná ìn ná ìn cháa stá'an. ⁷ Chì ndé cháa nì sáñá'nu-ga róó. Xí naún ñáva'a-ró já tú ní játá'ú-ró. Te nú nì játá'ú-ró, te naja kásatéyíí-ró máa-ró nátu'un ja tú ní játá'ú-ró núu. ⁸ A nì kanda'a chii-ró. A nì kakukúká-ró. Ni tú níni rúu jíná'an-ri te tá'ú máa-ró tíñu jíná'an-ró saá. Te bueno nú ná kúu tá'ú-ró tíñu vii, náva'a suni ìn núu-ni tá'ú-rí tíñu jín-ró jíná'an-ri. ⁹ Chì súan jáni ini-ri, ja nátu'un nuu ndí'i-na comedia, te nì kiñi'in ndijin Dios ruu, cháa kákuu apóstol, nátu'un cháa a nì kundaá ja kúu-de, náva'a ndé'é ñuyívi, jín ndájá'a ándiví, jín ñáyívi, nuu-rí jíná'an-i. ¹⁰ Chi ja siki Cristo te kákuu-ri cháa kándatchi, te róó cháa ká'io káji iní nuu Cristo, te ruu cháa tíkuínu, te róó cháa nì'in, róó cháa jín'ú'ún, te ruu cháa tú káxáan. ¹¹ Onde vina ñú'ni káji'i-ri soko, te kájichi-ri nducha, kájika víchí-rí, te nì katují-rí ja kákuun-de ruu, te kákixi tatú-ni-ri, ¹² te kásatiñu nì'in-ri jín ndá'a-rí. Káka'an ndiva'a-i jín-rí, ko káka'an va'a-ri jín-i. Káchindikín-i ruu, ko tú kás'a-ri cuenta. ¹³ Káka'an-i siki-rí, ko káka'an maní-rí jín-i. Chì nátu'un kuayo iní ñuyívi kakuu-ri, te onde vina káské'ichi-i ruu. ¹⁴ Nasu cháa-ri tutu yá'a ja kúka nuu-ro sá'a, chì kána jín-rí nuu-ro nátu'un nuu sé'e-ri ja kúndá'ú ini-ri-i. ¹⁵ Chi vasa káñava'a-ró uxí mil cháa ndíto róó nuu Cristo, ko tú kua'a táa-ro ío. Chì jín tú'un va'a te ruu kúu táa-ro núu Cristo Jesús. ¹⁶ Ko ká'an nda'ú-ri jín-ró, ja ná

ndáku-ró rúu núsáá. ¹⁷ Ja yúan ní tájí-rí se'e-ri Timoteo, ja maní-rí jíín-i, te jaa-i nuu-ro jííná'an-ró, chí bueno jándatu-i nuu máá Jító'o-yo. Te máá-i naxndáku-i nuu-ro ndasa modo sá'a-ri nuu Cristo, te ndasa stá'an-ri nuu táká tikú'ni taká lado. ¹⁸ Te sava-i, kásávi-xi-i máá-i nátu'un kájani iní-i ja má jaa kuti-gá-ri nuu-ro. ¹⁹ Ko nú játa'an iní máá Jító'o-yo, te jaa yachi-ri nuu-ro. Yúan-na te ma sá'a-ri cuenta ndasa ká'an chaá vixi-ún, ko kuní-ri ndé fuerza ndíso-de. ²⁰ Chí ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, nasu máá tú'un sáni-ni kúu, chí ndíso fuerza. ²¹ Ndéja kuní-ro, ja jáa-ri nuu-ro jíín yúnu xíi, xí jíín tú'un ja kúndá'ú iní-ri róó, xí já ká'an vitá-ri jíín-ró.

5

Ja ní kana jíín Pablo nuu cháa ni sáténé

¹ Te ni kenda ndija tu'un ja ín róó jíka téné. Te chaá-ún, ví'i-gá jíka téné-de nasu já kásá'a ñayivi sín naciún, chí ncháka-de ñasí'í táa-de. ² Te naja kásávi-xi-ro máá-ró núsáá. Va'a-ga ná ndúkuí'a iní-ro, te nuu-ro ná cháxió-ró cháa ni sá'a falta-ún kí'in-de. ³ Chí ruu, vaša tú kánchaa máá-rí jian, ko nátu'un kánchaa-ri. Chí nátu'un ja á ni sá'a-ri súan, ní kánchaa-ri núú, chí vina náku-xndíi ndija-ri siki cháa ni sá'a súan. ⁴ Vina te nátu'un a ni naketá'an-ró jíín-rí. Chí jíín sí'ví máá Jító'o-yo Jesús, te jíín fuerza Jító'o-yo Jesús, ká'an-ri. ⁵ Te chaá yúan ná chí'i-yó-de nda'a Satanás náva'a ná kúu tu'un yúkú ndíso-de, ko kaku añú-de kívi ndíi máá Jító'o-yo Jesús. ⁶ Tú va'a ja sátéyíi-ró máá-ró. Xí tú kájini-ro já ín tá'ú-ni yujan ía, te jíá ndí'i-ni yujan sá'a náún. ⁷ Núsáá te ná skána-ró yujan ía tú'ú-ún, náva'a ná

kúu-ró yújan jáá, nátu'un kákuu ndija-ró já tú yí'i yujan íá róó vina. Chì lélú Pascua, ñì jì'i-ya já sikì yóó, te máá-ya kúu Cristo. ⁸ Násá'a-yó víko-ún núsáá, ko nasu jín yújan íá tú'ú, ni nasu jín yújan íá chá'an, xí yújan íá ñáá, chì sua ná kóo kájí, te ná kóo ndaa státilá ja tú yí'i yujan íá. ⁹ Te jín carta, a ñì kastu'ún-rí nuu-ro já má kivi nduu-ro jín ñáyivi kájika téné. ¹⁰ Nasu áchí-rì ja má kúu ketá'an-ró jín ñáyivi kájika téné ío ñì ñuyívi yá'a, xí jín ñáyivi tóo ñì, xí jín ñáyivi kuí'ná, xí jín ñáyivi káchiñú'ún ndosó, chì nú súan, te jínu ñú'ún já kenda ñini-ro ñì ñuyívi yá'a núú. ¹¹ Chì sua ñì chaa-rì tutu nuu-ro, ja nú ñin chaa ká'an-de ja ñaní-yo kúu-de, te jika téné-de, xí tóo ñì-de, xí chíñú'ún-de ndoso, xí ká'an ndíva'a-de, xí ká'vá-de, xí kuí'ná-de, yúan-na te jín cháa sá'a súan, ma kivi nduu-ro, ni ma kée kúti-ro stáa jín-de. ¹² Chì ndasa kuu nakuxndíi-rì sikì ñáyivi ká'jin sín inga sikì. Nasu sikì ñáyivi ká'jin jín-ró kúu cuenta máá-ró já nákuñdii-ró-i náún. ¹³ Chì máá Dios, nakuxndíi-ya sikì ñáyivi ká'jin sín inga sikì. Núsáá te chaa ñáá ma'ñú-ró jián, náskúnu-ró-de k'ín-de.

6

Tu'un jikín nuu-í sikì tá'an-i nuu justicia

¹ Te nú ñin róó jikín nuu-ro sikì ingá tá'an-ró, te naja káchundéé ñì-ro ndúkú-ró justicia nuu cháa tú ká'io ndaa. Naja tú kásánda-a-ro núu cháa ndoo. ² Xí tú kájin-ro já ñáyivi ndóo, koto nchaa-i ñuyívi náún. Te nú koto nchaa máá-ró ñuyívi, naja tú

kákanda-ró sá'a-ró justicia sikí ìn cuestión lúlí-ni núsáá. ³ Xí tú kájini-ro já kóto nchaá máá-yó ndájá'a ándíví jíná'an náún. Naga nì kuu taká ja ío inì ñuyívi yá'a núsáá. ⁴ Núsáá te hora ja jínu ñú'ún-ró já kóo justicia sikí tíñu ká'io inì ñuyívi, naja ndúkú-ró cháa tú kájatú'ún vá'a tiku'nì, ja ndúu-de justicia. ⁵ Súan ká'an-ri náva'a ná kúka nuu-ro. Núsáá te á tú ndíchí kúti ní ìn-ró, ja kúu koto nchaá-de ndé ñani-ro ío ndaa náún. ⁶ Chì ñani jín ñaní, kívi koyo-de nuu justicia, vasa tú kákandíja justicia-ún náún. ⁷ Súan chì máni kástívi ndíja-ró tíñu, ja káskívi tá'an-ró núu justicia. Á tú va'a-ga ná sía-ro-í sá'a ndíva'a-i jín-ró, jín já xndá'ú-i róo. ⁸ Chì sasua kásá'a ndíva'a-ró, te káxndá'ú-ro ondé ñani-ro.

Ja tú nani'in tá'u ñáyivi ñáá

⁹ Á tú kájini-ro já ñáyivi tú ío ndaa, ma nani'in tá'u-í ndívi koyo-i inì ñuu nuu tá'ú Dios tíñu. Ma xndá'ú-ro máá-ró, chì ni ñáyivi kájika téné, ni ñáyivi káchiñú'ún ndosó, ni ñáyivi káísiki ncháa tá'an, ni cháa kándaa sí'í, ni cháa kákuu xi'ncha, ¹⁰ ni ñáyivi kuí'ná, ni ñáyivi tóo iní, ni ñáyivi ká'vá, ni ñáyivi káka'an ndíva'a, ni ñáyivi chísa'í ndatíñu tá'an, ma nani'in tá'u-í ndívi koyo-i inì ñuu nuu tá'ú Dios tíñu. ¹¹ Te súan kándaa sava-ró núú, ko vina, a nì nakacha-ya róo, a nì nasándoo-ya róo, a nì kakendoo ndaa-ro jín sí'ví máá Jító'o-yo Jesús ondé jín Espíritu Dios máá-yó. ¹² Taká tíñu kúu sá'a-ri. Ko tú ndí'i kéndoo va'a. Taká tíñu kúu sá'a-ri, ko tú kuní-ri ja kúti ìn ñn tíñu-ún so'o-ri. ¹³ Ío ndeyu já kú'un chíi, te chíi kúu ja kú'un ndeyu,

te ndendúú yuán náa sá'a Dios. Ko yiki kúñu-yó, nasu já kuátíñu nuu tú'un téné kúu, chi ja kuátíñu nuu máá Jító'o-yo kúu, te Jító'o-yo játiñu-ya máá yíki kúñu-ún. ¹⁴ Te Dios, a ñi naschakú-ya Jító'o-yo, te suni súan naschakú-ya yóo jíin fuerza máá-yá. ¹⁵ Á tú kájiní-ro já yíki kúñu-ró kúu pedazo Cristo. Núsáá te á kuu ki'in-ri pedazo Cristo te nasá'a-ri pedazo ñn ña'an kuáxán. Aa, ma kúu kuti. ¹⁶ Á tú kájiní-ro já cháa kétá'an jíin ñá'an kuáxán, ñn-na kúu-de jíin-ña, chi súan ká'an: Ndendúú-ún, ñn-na kúu, áchí. ¹⁷ Ko cháa kétá'an jíin Jító'o-yo, ñn-na nuu, kúu-de jíin-yá. ¹⁸ Kunu-ró kóto-ró tíñu téné. Chi taká kuachi sá'a cháa, fuera yiki kúñu-de kúu. Ko nú sáténé-de, chi sikí yíki kúñu máá-de sá'a-de kuachi. ¹⁹ Á tú kájiní-ro já vé'e ij kúu yiki kúñu-ró, te onde nuu Dios ñi kenda Espíritu Santo vai ncháá iní-ro. Chi nasu máá-ró xín máá-ró. ²⁰ Chi ya'u ñi nakuaan-ya róó. Núsáá te ná nákana jaa-i Dios sá'a-ró jíin yíki kúñu-ró jíin iní jíin añú-ro. Chi máni Dios xín yuán.

7

Tu'un tãnda'a jíin tú'un tú ndúsñn

¹ Ná ká'an-ga-ri sikí taká tu'un ñi cháa-ró núu-rí. Va'a-ga kendo cháa nú tú ké'é-de ñasí'í. ² Ko kuachi ja ío tu'un téné, ja yuán vá'a-ga ná ñn ná ñn-de ná kóo ñasí'í máá-de. Te ná ñn ná ñn-ña ná kóo yii máá-ña. ³ Te cháa kúu yii-ún, ná skíkuu va'a-de jíin ñasí'í-de. Te ñasí'í-ún, suni súan ná skíkuu va'a-ña jíin yíi-ñá. ⁴ Ñasí'í, tú kúu tá'ú máá-ña tíñu nuu yíki kúñu-ña, chi yii-ñá.

Suni súan cháa kúu yii, tú kúu tá'ú máá-de tiñu nuu yíki kúñu-de, chí ñasí'í-de. ⁵ Nú kákuni-ro kakán ta'u ní'in-ró ñn tiempo-ni, te nú ío conforme tá'an-ró, te kuu sásá'an-ró máá-ró, te nú túu te túu. Yúan-na te va'a-ga ná náketá'an tuku-ró, náva'a ma kúu koto nchaa Satanás róó sikí tú'un téné. ⁶ Ko tu'un yá'a ká'an-ri sikí permiso, nasu já tá'ú-rí tiñu nuu-ro. ⁷ Játa'an iní-ri ja táka cháa ná kóo-de nátu'un kaa-ri, ko ná ñn ná ñn-de ni ní'in-dé ta'u-dé nuu Dios, chí súan ni teta'an-ya-dé. ⁸ Súan ká'an-ri jín cháa kákuu soltero, jín ñá'an kákendoo ndá'ú, ja vá'a-ga kendoo súan-ni jíná'an nátu'un ruu. ⁹ Te nú kájiní máá, já má kánda jín, ná tánda'a. Chí va'a-ga ja tánda'a, nasu já ndúkijí. ¹⁰ Ko jín ñáyivi ní katanda'a, ká'an ní'in-ri, ko nasu rúu chí máá Jító'o-yo ká'an: Ja ñasí'í, ma xndóo-ña yíi-ñá. ¹¹ Te nú kenda-ña kuní-ña, ma nátanda'a-ñá, xí ná nándikin-ña yíi-ñá, Te cháa kúu yii-ún, ma kíñi'in-de-ña kí'in-ña. ¹² Te jín sáva-ga-de ká'an máá-rí, nasu máá Jító'o-yo: Nú ñn ñani-yo ncháka-de ñn ña'an tú kándíja, te játa'an iní máá-ña kunchaa-ña jín-de, ma kíñi'in-de-ña kí'in-ña. ¹³ Te nú ñn ña'an ncháka-ña ñn cháa tú kándíja, te játa'an iní máá-de kunchaa-de jín-ña, ma kíñi'in-ña-dé kí'in-de. ¹⁴ Chi cháa tú kándíja, a ni ndundoo-de sá'a ñasí'í-de. Te ña'an tú kándíja, a ni ndundoo-ña sá'a yíi-ñá. Chí nú tú súan, te koo chá'an sé'e-ró núú, ko vina a ni kandundoo-i. ¹⁵ Ko nú kuxio cháa tú kándíja-ún kuní-de, ná kúxio-de. Chí ja yúan tú níni xaan sikí cháa xí ñá'an. Chí sua vindáa vinené ná kúxiukú-yó kuní Dios ja ní kana-ya xiní-yo. ¹⁶ Chi naún jiní róó,

ñasí'í, ja sánaa te kundée-ró káku yii-ro sá'a-ró, xí róó, cháa kúu yii, ja káku ñasí'í-ro sá'a-ró. ¹⁷ Ko nátu'un nī ja'a Jító'o-yo núu ñin ñin-de, jíin nátu'un nī kana Dios xinī ñin ñin-de, súan ná káka-de, chí suni súan tá'ú-rí tíñu nuu táká tiku'nī. ¹⁸ Nī kana-ya xinī ñin cháa ja á nī xitī ndúu náún. Núsáá te ná kóo-de súan-ni. Nī kana-ya xinī ñin cháa tú ní xitī ndúu náún. Ma xitī ndúu-de máá-de núsáá. ¹⁹ Tu'un xitī ndúu, jíin tú'un tú xitī ndúu, tú ndé játiñu, chí sua ja ná skíkuu va'a-yó tíñu tá'ú Dios. ²⁰ Ná ñin ná ñin-de ndasa nī io hora nī kana-ya xiní-dé, jíin yúan ná kúndij-de. ²¹ Mozo kúu-ró, te nī kana-ya xiní-ro náún. Ma yú'ú-ro núsáá vii. Ko nú jiní máá-ró já kúu kenda-ró káka kuu ndicha-na-ro, kuu nú kuu. ²² Chí nú mozo kúu-de, te nī kana Jító'o-yo xiní-dé, libre ío-de nuu máá Jító'o-yo. Suni súan jíin cháa jíka kuu ndicha-na, nú nī kana-ya xiní-dé, mozo kúu-de nuu Cristo. ²³ Chí ya'u nī nakuaan-ya róó jíná'an-ró. Ma kuátíñu sáni-ró núu cháa núsáá. ²⁴ Ñáni, ná ñin ná ñin cháa ndasa tíñu nī kana-ya xiní-dé, súan ná kúndij-de náva'a ná kuátíñu-de nuu Dios. ²⁵ Ko siki ñá'an jáá, tú ní tá'ú máá Jító'o-yo tíñu nuu-rí. Ko ná ká'an-ri ndasa jáni inī-ri, nátu'un ñin cháa ja ní kundá'ú inī Jító'o-yo-dé, náva'a kundij ndaa-de. ²⁶ Vai tundó'o siki-yo vína. Te ja yúan jáni inī-ri ja vá'a-ga kendo cháa nú kunchaa-ni máá-de súan. ²⁷ Ncháka-ró ñasí'í náún. Ma sía-ro-ñá núsáá. Tú ñasí'í-ro náún. Ma kúñukuu inī-ro ñasí'í vii. ²⁸ Ko nú tanda'a-ro, nasu kuáchi sá'a-ró. Te nú ña'an jáá ní tanda'a-ñá, nasu kuáchi sá'a-ña. Ko ñayivi

yúan, ni'in-í tundó'o iní ñuyívi yá'a. Te tú kuní-ri ja tá'an-ro súan. ²⁹ Ñáni, tu'un yá'a ká'an-ri chi a ni nduu kútí tiempo. Vina te chaa ká'io ñasíí, ná sá'a-de cuenta ja túu-ña ío. ³⁰ Te chaa kánde'e, nátu'un tú kánde'e-de. Te chaa kákusi iní, nátu'un tú kákusi iní-de, te chaa kajaan, nátu'un tú naún káñava'a-de, ³¹ te chaa kutéñu jín tíñu ñuyívi yá'a, nátu'un tú kutéñu-de, chi modo ñuyívi yá'a náa-ní. ³² Chi játa'an iní-ri ja má yú'ú-ro. Chaa soltero, jítú iní-de jín táká tíñu máá Jító'o-yo, ndasa ná kúsi iní Jító'o-yo sá'a-de, ³³ ko chaa a ni tanda'a, jítú iní-de jín táká tíñu ja ío iní ñuyívi, ndasa kusi iní ñasíí-de sá'a-de. ³⁴ Suni súan sín sín kájani iní ña'an jáá jín ñá'an á ni tanda'a. Chi ña'an jáá, jítú iní-ña jín táká tíñu kuní máá Jító'o-yo, náva'a kendo ndoo yiki kúñu-ña jín añú-ña kuní-ña. Ko ña'an á ni tanda'a, jítú iní-ña jín táká tíñu ío iní ñuyívi, ndasa kusi iní yii-ñá sá'a-ña kuní-ña. ³⁵ Ko tu'un yá'a ká'an-ri náva'a kendo va'a-ró jíná'an-ró. Nasu yó'o chú'un-ri sukun-ro, ko ni ka'an-ri náva'a kaka jínú'ún-ró, te náva'a nuña-ró kuatíñu kútu-ro nú máá Jító'o-yo. ³⁶ Te nú ñn chaa jáni iní-de ja tú va'a jáka-de jín ñn ña'an jáá, chi nú ni ja'a medida kúu, te nú nini sá'a-de, núsáá te ná sá'a-de ndasa kuní-de, nasu kuáchi kúu ná tánda'a-dé jín-ña. ³⁷ Te nú ñn chaa kándi ni'in iní añú-de, te tú nándi'i-de, chi kúu jító-de máá-de, te ni chaa iní añú-de ja má tñn-de ña'an jáá-ún. Suni va'a-ni sá'a-de. ³⁸ Súan ío, te chaa tanda'a jín-ña, va'a sá'a-de. Te chaa tú tanda'a jín-ña, va'a-ga sá'a-de. ³⁹ Ña'an ní tanda'a, nú nini chakú yii-ñá, yí'i-ña ndá'a-dé. Ko nú a ni ji'i

yii-ñá, yúan-na te a n̄i nuña-ña. Te nú kuní máá-ña, te kuu ná nátanda'a-ña jíin ñn cháa kándija nuu máá Jító'ō-yo. ⁴⁰ Ko jáni in̄i-r̄i ja s̄i-gá koo in̄i-ña nú kunchaa ndá'ú máá-ña súan-ni. Te jáni in̄i-r̄i ja súni yí'i Espíritu Dios ruu.

8

Sik̄i ndéyu já kájani-i nuu ndoso

¹ Bueno. Te sik̄i ndéyu já kájani-i nuu ndosó, ndaa chi taká-yo kájini-yo yakú. Te jíin tú'un kájini-i-ún kúu ja kásavixi-i máá-i, ko jíin tú'un kúnda'ú in̄i tá'an kúu ja nákuá'nu-ga-i jíin. ² Nú ñn cháa jáni in̄i-de ja tú'a va'a-de, núsáa te kuní-ga te kutu'a va'a-de jíin. ³ Te nú ñn cháa kúmani-dé jíin Dios, suni jiní-ya núu cháa-ún. ⁴ Sik̄i ndéyu já kájani-i nuu ndosó, ká'an-r̄i, ch̄i a kájini-yo já tú ndé játíñu kuti ndosó in̄i ñuyívi. Ch̄i tú ingá Dios ío, ch̄i máá ñn-ni-ya. ⁵ Chi vasa ío kua'a í'a, te ío kua'a jító'ō ja kaskúnání máá-i í'a in̄i andívi xí iní ñuyívi, ⁶ ko máá-yó káka'an-yo já máá ñn-ni máá Táa-yo Dios ío. Te onde nuu máá-yá vai taká ndatíñu te nuu máá-yá játíñu-yó. Suni ñn-ni máá Jító'ō-yo Jesucristo ío. Te máá-yá n̄i sá'a taká ndatíñu te n̄i sá'a-ya yóo. ⁷ Ko tú ndi'i-i kájini-i tu'un yá'a. Te sava-i a n̄i kakaan-i jíin ndosó onde sáa. Te nú káyee-í, nátu'un ndeyu ndosó káyee-í, ko vitá in̄i añú-i, te kúchá'an añú-i sá'a. ⁸ Ch̄i nasu jíin ndéyu te kuatú'ún Dios yóo, ch̄i nú tú kee-yo, nasu já yúan te kundá'ú-yo, te nú kee-yo, nasu já yúan te kendo va'a-ga-yo jíin-yá. ⁹ Ko vasa n̄i'in kándii-ro, koto-ró náva'a tú sún-gava-ró tá'an-ró, já vitá in̄i añú-ún, nuu

kuáchi. ¹⁰ Róo chi cháa jiní kákuu-ró, te nú ñn cháa kuni-de nuu-ro hora ja yée-ro stáa iní ve'e ndoso, á tú sánaa te skí-i iní-de, te kivi-de kee túku máa-de ndeyu ndosó-ún sá'a-ró xí túu. ¹¹ A ni jii Cristo ja'a ñaní-ro, cháa vitá iní añú-ún, ko ja sikí tú'un tu'a-ró-ún, te ni xnáa-ro-dé. ¹² Súan kásá'a-ró kuáchi nuu ñaní-ro, chi ja ú'u-ni chindee-ró iní añú-de ja vitá, te suni nuu Cristo kásá'a-ró kuáchi. ¹³ Ja yúan, te nú ndeyu sá'a ja júngava ñn ñani nuu kuáchi, ma kée kúti-gá-ri kuñu ní káni, náva'a ma súngava-ri ñani-ri nuu kuáchi.

9

Siki já ío derecho cháa apóstol

¹ Nasu apóstol kúu-ri náún. Á tú jika kuu ndicha-na-ri. Á tú ní jiní-ri nuu máa Jító'o-yo Jesús. Nasu róo kákuu tiñu ni sá'a-ri nuu máa Jító'o-yo náún. ² Nú tú kúu-ri apóstol nuu sáva-ga cháa, ko nuu-ro chi kúu ndija-ri. Chi róo kákuu tuni-ri ja ndiso-ri tiñu apóstol nuu máa Jító'o-yo. ³ Ya'á kúu tu'un ká'an-ri ja náma-ri máa-ri nuu cháa káxndichí ruu: ⁴ Á tú ká'io derecho-ri kee-ri ko'o-ri. ⁵ Á tú ká'io derecho-ri kunchaka-ri ñasí'í kándija, nátu'un kánchaka sáva-ga apóstol, jín Cefas, jín cháa kákuu ñani máa Jító'o-yo. ⁶ Xí máa ñn-ni ruu jín Bernabé, tú ká'io derecho-ri ja tú sátiñu-ga-ri náún. ⁷ Ndé soldado kájatá'an, te yée-dé cuenta máa-de. Ndé cháa jítu uva, te tú yée-dé nde'e-í. Xí ío cháa skée-dé vaca-de, te tú jí'i-de leche-ti. ⁸ Nátu'un ká'an cháa yúkú, ká'an-ri náún. Á nasu súni tu'un yá'a ká'an ley. ⁹ Chi nuu ley ja ní cháa

Moisés, yóso: Ma chú'un-ró ñúnu yú'u xndikí kítí jíkó, áchí. Á sikí xndikí ká'an Dios xí túu. ¹⁰ Xí máni sikí yóó ká'an tu'un-ún náún. Jandáa ja sikí yóó yóso. Chi kuní-ya já ná kúñukuu iní cháa jítu, ni'in-dé, te cháa jíkó, ná kúñukuu iní-de kee-dé. ¹¹ Nú ni kajakin-ri tu'un Espíritu iní-ro, te stútú-rí ja kúchaku-ri nuu-ro, kuachi xaan kúu náún. ¹² Nú sava cháa ío derecho-de kájikán-de súan nuu-ro, á tú va'a-ga kakan máá-rí. Ko tú ní kákuni-ri kuatíñu-ri derecho-ri, chi sua kándo'o-ri te ní'in-rí náva'a tú u'u kaka tu'un Cristo sá'a-ri. ¹³ Á tú kájiní-ro já cháa kásatíñu iní ve'e ii, iní ve'e ii-ún kenda ja káichaku-de. Te cháa kájatíñu onde nuu altar, sikí altar-ún káichaku ta'an-de. ¹⁴ Suni súan ni tá'ú tíñu Jito'o-yo já sikí tú'un va'a ná kúchaku cháa kájani tu'un va'a. ¹⁵ Ko ruu, tú naún ní jikán-ri ni ñn súan. Ni nasu cháa-ri tu'un yá'a ja ná kuá'a-ró núu-rí vina. Chi va'a-ga ná kúu-ri, nasu já kasú ñn cháa nuu-rí ja sátéyí-rí máá-rí jíin tíñu yá'a. ¹⁶ Vasa jáni-ri tu'un va'a, ja yúan má kúu sátéyí-rí máá-rí, chi níni skíkuu-ri sá'a-ya. Chi koo tundó'o sikí-rí, nú tú kani-ri tu'un va'a. ¹⁷ Te nú jíin gusto máá-rí sá'a-ri súan, yúan te ni'in-rí ya'u-ri. Te vasa tú játa'an iní-ri, ko ni cháa-ya tíñu sikí-rí, te responsable-ri kúu. ¹⁸ Ndéja kúu ya'u-ri núsáa. Ja ná káka kuu-ri kani-ri tu'un va'a Cristo, ni tú níni yá'u-ri, ni tú jikán-ri derecho-ri sikí tú'un va'a. ¹⁹ Ja yúan, vasa tú naún cháa tñn so'o-ri, játíñu-ri nuu táká-ni, náva'a skándíja-ga-ri ñayivi. ²⁰ Nátu'un judío násá'a-ri máá-rí nuu cháa judío, náva'a kundéé-rí skándíja-ri cháa judío. Te nátu'un cháa yí'i nda'a ley, násá'a-ri máá-rí nuu

cháa yí'i nda'a ley, vasa tú yí'i-ri nda'a ley, náva'a skándíja-ri cháa yí'i nda'a ley. ²¹ Ko nuu cháa tú kájandatu nuu ley, suni súan nátu'un tú jándatu-ri nuu ley násá'a-ri máá-rí nuu-dé, náva'a kundéé-rí skándíja-ri cháa tú kájandatu nuu ley, vasa ncháá ley Dios jín-rí chí yí'i-ri nda'a ley Cristo. ²² Te nuu cháa vitá iní, násá'a vitá-ri máá-rí, náva'a skándíja-ri cháa vitá iní-ún. Súan taká-ni modo násá'a-ri máá-rí nuu taká cháa, náva'a kundéé-rí nama-ri sava-de. ²³ Te ja sikí tú'un va'a kúu ja sá'a ndi'i-ri súan, náva'a ruu, suni ná ní'in-rí ta'u-rí ja kenda yúan. ²⁴ Á tú kájiní-ro já cháa kájinu carrera, chí ndi'i-de kájinu ndija-de, ko ñn-ni-de kundéé-de ní'in-dé premio-de. Suni súan ndúkú ndéé-ró kúnu-ró, náva'a ní'in-ro premio-ro. ²⁵ Te taká cháa káisiki, jito va'a ná'an-de máá-de. Te cháa-ún, súan kásá'a ndija-de, náva'a ní'in-dé ñn premio ja kútú'ú. Ko yóo chí ní'in-yo premio ja má kútú'ú kúti. ²⁶ Núsáa te modo súan, ndúkú ndéé-rí jínu-ri, tú jínu sáni-ri. Modo súan kájatá'an-ri, tú skée íú-rí. ²⁷ Chí sua tñn ní'in-ri máá-rí, te já'a-ri máá-rí, náva'a ma cháxio-ya ruu, vasa a ní jani-ri tu'un nuu sáva-ga cháa.

10

Siki já kachiñú'ún-i ndoso

¹ Ñáni, kuní-ri ja ná júku'un iní-ro ndasa ní ka'in ndiyi táa-yo núu vikó nu'ún, te ní kaja'a taká-de nuu mar. ² Te taká-de, ní kajanducha-dé nuu vikó nu'ún jín núu mar. Chí taká-de, ní ka'indikín-de Moisés. ³ Te taká-de, ní kayee-dé ndeyu ní ja'a máá-yá. ⁴ Te taká-de, ní kaji'i-de ñn-ni nducha

ní ja'a-ya. Chi ni kaji'i-de nducha ní kenda chii kava ní sá'a-ya. Te kava-ún, ni ndikin yata-dé, chi kava-ún kúu nátu'un Cristo. ⁵ Ko tú ní kúsi iní Dios jín kuá'a-dé. Ja siki yúan kúu ja ní xnáa-yá-de onde nuu ñú'un té'é. ⁶ Taká tu'un yá'a kúu in modo náva'a koto nchaá máa-yó, te ma ndío ñáá iní-yo nátu'un ni kandío ñáá iní chaá-ún. ⁷ Ma chíñú'ún-ró ndosó jíná'an-ró nátu'un ni kasá'a sava máa cháa-ún. Chi súan yóso núu tutú: Ni kajungoo ñayivi ní kayee-í ni kaji'i-i te ni kandukuiñi-i ni kajita já'a-i, áchí. ⁸ Ni ma káka kuáxán-yó nátu'un ni kajika kuáxán sava máa cháa-ún, te ni kaji'i oko uní mil-de ja in kivi-ní. ⁹ Ni ma kóto nchaá-yo Jító'o-yo Jesucristo nátu'un sava máa cháa-ún ja ní kajito nchaá-de-ya, te ni kaji'i-de ni sá'a ko. ¹⁰ Ni ma kútuku iní-yo nátu'un ni kakutuku iní sava-de, te ni kaji'i-de ni sá'a in kue'e xaan já ní ja'a-ya. ¹¹ Te modo-ún, ni kuu náva'a koto nchaá máa-yó. Te ja yúan, yóso-ún núu tutú vai nuu yóo, chaá kuni ndasa kuandi'i ñuyivi. ¹² Nú in chaá jáni iní-de ja kúndij ni'in-de, ná kóto va'a-de máa-de, náva'a tú ndua-de núsáa. ¹³ In-ni jító nchaá ja'ú róo, onde jín táka ñayivi. Ko bueno skíkuu Dios, te máa hora jító nchaá ja'ú róo, kuña-ya íchi kenda-ró, náva'a kundée-ró kenda-ró. Súan te ma kuá'a-ya tú'un ja kóto nchaá-ga róo, ja má kánda-ga-ro. ¹⁴ Nani máni. Kunu-ró kóto-ró ndosó núsáa. Ma chíñú'ún-ró. ¹⁵ Nátu'un jín cháa ío káji xini, súan ká'an-ri jín-ró. Kani iní máa-ró naún tu'un ká'an-ri. ¹⁶ Vaso ij, já ní kasá'a ij-yo, nasu táka-yo káji'i ká'nu-yó niñi Cristo naún. Te staa já ní kasákuáchí-yó, nasu táka-yo káyee ká'nu-yó yiki kúñu Cristo naún. ¹⁷ Chi

ñin-ni staa-ún íó. Súan yóó, tini-yo kákuu-yó ñin-ni ñayivi, chi taká-yo káyee ká'nu-yó ñin-ni staa-ún. ¹⁸ Nde'é ndasa kásá'a chaa Israel. Chaa káyee kiti já kásoko-dé nuu-yá, nasu káyee ká'nu-de nuu altar náún. ¹⁹ Naún áchí-ri núsáá. Játíñu ndoso náún, xí játíñu ndeyu íin nuu ndosó náún. ²⁰ Túu, chi ndeyu kásoko cháa síin nación, nuu tachí kásoko-dé, nasu núu Dios. Te tú kuní-ri ja kétá'an ká'nu-ró jíin tachí. ²¹ Ma kúu ko'o-ró iní vaso máá Jító'o-yo, te suni ko'o-ró iní vaso tachí. Ma kúu kee ká'nu-ró núu mesa máá Jító'o-yo, te kee-ro núu mesa tachí. ²² Xí kuní-yo kúkuíñi iní Jító'o-yo sá'a-yó náún. Ní'in-ga-yo vása máá-yá náún. ²³ Taká-ni tiñu kúu sá'a-ri, ko tú ndi'i kéndoo luu. Taká-ni kúu sá'a-ri, ko tú ndi'i skuá'nu tá'an. ²⁴ Ni ñin chaa, ma ndúkú-de sá'a-de ja vá'a máá-de, chi ja vá'a inga ñani tá'an-de ná sá'a-de. ²⁵ Ndi'i-ni ndeyu núyá'u, kee-ro jíná'an-ró. Te nú kiyu'ú iní-ro, ma kaká tu'ún kúti-ro ndé onde vai-ún. ²⁶ Chi máá Jító'o-yo xín ñúyivi jíin taká ndatíñu íó iní, áchí. ²⁷ Te nú ñin chaa tú kándija, te kana-de xini-ro kée-ro jíin-de, te nú suni kuní-ro kí'in-ro, núsáá te kee-ro taká ja káni-de nuu-ro. Te nú kiyu'ú iní-ro, ma kaká tu'ún kúti-ro ndé onde vai-ún. ²⁸ Ko nú kastu'ún ñin chaa nuu-ro: Kundatu, chi ya'á ja ní kandij nuu ndosó kúu, achi-de. Yúan-na te ma kée-ro, já kuáchi chaa ni kastu'ún-ún jíin kuáchi ja kiyu'ú iní-de. ²⁹ Sikí já kiyu'ú iní ká'an-ri. Ko nasu já sikí róó, chi sikí já inga chaa. Te nú kiyu'ú iní inga chaa, naja kóto nchaa-de ruu ndasa jika kuu ndicha-na-ri núsáá. ³⁰ Te nú ruu xna'an-ga nákuatá'ú-rí te yée-rí, naja káka'an ndiva'a-de sikí-rí sikí ndéyu ja ní jikan

ta'u-rí ja'a-ún. ³¹ Núsáá te vasa ná kée-ro, vasa ná kó'o-ró, vasa ná sátiñu-ró, ko modo ja ná nákana jaa-i Dios ná sá'a-ró. ³² Koto-ró náv̄a'a ma skívi-ró cháa judío, ni cháa s̄in nación, ni tikun̄i Dios, nuu kuáchi. ³³ Suni súan ruu jíin táká tiñu sá'a-rí, kuní-rí ja ná kús̄i iní taká cháa. Tú jítu iní-rí ja sá'a-rí ja vá'a máá-rí, chí kuní-rí sá'a-rí ja vá'a sava-ga cháa, náv̄a'a kaku-de jíná'an-de.

11

¹ Ná ndáku-ró rúu jíná'an-ró, suni nátu'un ndáku máá-rí Cristo.

Ja ná kúndasu xini ñásí'í

² Bueno kánuku'un iní-ro rúu. Te ká'in n̄i'in-ró jíin táká tiñu n̄i tá'ú-rí nuu-ro, jíin modo ja ní stá'an-rí nuu-ro. ³ Ko kuní-rí ja ná kuní-ro jíná'an-ró ja Cristo kúu-ya xini táká cháa. Te cháa kúu-de xini ñásí'í. Te Dios kúu-ya xini Cristo. ⁴ Taká cháa ja ndasú xini-dé te jikán ta'u-dé xí jáni-de tu'un, já'a-de tuka nuu xini-dé. ⁵ Ko taká ñásí'í, nú tú ndasú xini-ñá te kakan ta'u-ñá xí káni-ña tú'un, já'a-ña tuka nuu xini-ñá, chí ñn-ni kúu nú seté xini-ñá. ⁶ Chí nú ñásí'í, tú jasú-ña xini-ñá, ná seté-ña núsáá. Te nú kúka nuu-ñá seté-ña, xí xiti-ñá ixi-ñá, ná kasú-ña núsáá. ⁷ Chí cháa, ma kúu kasu-de xini-dé, chí muestra luu Dios kúu-de. Ko ñásí'í, chí stá'an-ña ndasa luu káa iní yii-ñá. ⁸ Chí tú ní sáv̄a'a-ya cháa jíin yíki ñásí'í, chí sua ñásí'í jíin yíki cháa. ⁹ Chí tú ní kúva'a cháa ja kuátíñu-de nuu ñásí'í, chí sua n̄i kuva'a ñásí'í ja sikí cháa. ¹⁰ Ja sikí táká ndajá'a ándiví te níni kundasu xini ñásí'í.

11 Chì nuu máá Jító'o-yo tú sá'a-ya cuenta ndéja kúu ja yíi, te ndéja kúu ja sí'í, chì nú túu ìn, te ma kóo inga. 12 Chì nátu'un nì sáva'a-ya ñásí'í jín yíki cháa, te vina kúva'a cháa chii ñásí'í, ko Dios kúu I'a sáva'a taká-ni. 13 Kani inì máá-ró jíná'an-ró, á ío va'a ja tú kundasu xini ñásí'í te kakan ta'u-ña nuu Dios. 14 Nasu máá ñúyivi stá'an nuu-ro, já tú luu jító cháa jín íxi-dé, nú ná kée náún. 15 Ko nú ñásí'í, te síá-ña íxi-ña kee máá, luu jító-ña jín, chì íxi-ún, nì ja'a-ya núu-ña kundasu xini-ña. 16 Ko nú ìn cháa kuní-de kutíxín-de jín tú'un yá'a, ko yóo tú ká'io costumbre-yo súan, ni tiku'nì Dios.

Sikì xini máá Jító'o-yo

17 Tá'ú ní'in-rì inga tiñu yá'a nuu-ro, ja tú kúsì iní-rì jín-ró, chì tú kándutútú-ró já sá'a va'a-ga-ro, chì sasua ñáá-ga kásá'a-ró. 18 Ya'á ká'an-rì xna'an-ga. Nì jini tu'un-rì ja kásásìn-ró máá-ró, máá hora kákutútú-ró. Te yaku kándíja-rì. 19 Chì níni kóo ñayivi sásìn ma'ñú-ró, náva'a kunì-ro ndé ñayivi kándíja va'a ma'ñú-ró. 20 Te nú ìn-ni nuu kándutútú-ró, nasu já kúxíni-ró cuenta máá Jító'o-yo kúu-ún núsáá. 21 Chì ná ìn ná ìn-ró, máni kanduu-ro núu ingá-de xna'an-ga kákunì-ro. Te ìn-ró jí'i-ro sóko, te inga-ro nájini-ró. 22 Á tú káñava'a-ró vé'e nuu kée-ro kó'o-ró náún. Xí kásájá'a inì-ro núu tiku'nì Dios. Te cháa tú naún káindá'á-de, kákuka nuu-dé kásá'a-ró xí túu. Ndasaka'an-rì jín-ró jíná'an-ró. Kúsì iní-rì jín-ró xí túu. Jín tú'un yá'a tú kúsì kúti iní-rì jín-ró. 23 Chì tu'un yá'a nì kutu'a-rì nuu máá Jító'o-yo. Te suni ya'á

ní stá'an-ri nuu-ro jíná'an-ró. Chì máá ákuáa já ní kanastúu-de Jito'o-yo Jesús, nì ki'in-ya stáa. ²⁴ Te nì jikan ta'u-yá. Te nì sákuáchí-yá. Te nì ka'an-ya: Kì'in te kee-ro jíná'an-ró, chí ya'á kúu yiki kúñu-ri, te ja sikí róo nì kukuáchí. Súan sá'a-ró te ná núku'un inì-ro rúu. Achí-ya. ²⁵ Suni súan nì ki'in-ya vaso, nuu ní ndí'i nì kuxíni-ya. Te nì ka'an-ya: Vaso yá'a kúu contrato jáá já ní sá'a-ri jín niñí-rí. Te taká vuelta nú káji'i-ró, te súan sá'a-ró nává'a ná núku'un inì-ro rúu. Achí-ya. ²⁶ Chi taká vuelta ja káyee-ro stáa yá'a te káji'i-ró iní vaso yá'a, kivi ní jì'í máá Jíto'o-yo kúu ja kákastu'ún-ró ondé kivi ncháa-ya. ²⁷ Te nú ìn cháa kee-dé staa yá'a, xí kó'o-de inì vaso Jíto'o-yo yá'a, te nú tú jínú'ún sá'a-de, te koo kuachi-de nuu yiki kúñu máá Jíto'o-yo jín núu niñí-yá. ²⁸ Ná ìn ná ìn cháa, ná nándúkú víi-dé sikí máá-de núsáá. Yúan-na te kee-dé staa-ún te ko'o-de inì vaso-ún. ²⁹ Te nú ìn cháa tú jiní-de ja kúu yiki kúñu-ya, cháa-ún chí ndonda kuachi sikí-dé nú ko'o-de kee-dé. ³⁰ Ja yúan ío kua'a cháa káku'u, jín cháa vitá inì, ká'jin ma'ñú-ró jíná'an-ró. Te nì kaji'ì yaku-de. ³¹ Ko nú nándúkú víi-yo sikí máá-yó, te ma ndóna kuachi sikí-yo. ³² Ko nú a nì ndonda kuachi sikí-yo, máá Jíto'o-yo xndó'o-ya yóó, nává'a tú ta'nu ndatu-yo jín ñáyivi ñúyivi. ³³ Nánì mánì, ja yúan nú kándutútú-ró káyee-ro, te kundatu tá'an-ró. ³⁴ Te nú ìn cháa jí'i-de soko, ná kée-dé ve'e-de, nává'a tú ndonda kuachi sikí-ro hora kándutútú-ró. Te sava-ga tiñu sánda-ri onde ná jáa-ri.

Sikí tá'u já vái nuu Espiritu

¹ Náni, sikí táká ta'u já vái nuu Espiritu, kuní-ri ja ná júku'un iní-ro jíín. ² A káiná'án-ró já ná nī kakuu-ró cháa tú kákandíja, te nī káindikín-ro yatá ndosó ñí'ín núú, ndasa nī kakuu iní máá-ró núú. ³ Ja yúán kástu'ún-rí nuu-ro já tú nī ñn cháa kuu ka'an tási-de sikí Jesús, nú a yí'i-de Espiritu Dios. Te tú nī ñn-de kuu ka'an-de: Jito'o-ri kúu Jesús, nú tú yí'i-de Espiritu Santo. ⁴ Chī sīn sīn ta'u ní saka-yá, ko suni ñn-ni máá Espiritu kúu. ⁵ Te sīn sīn tiñu nī chaa-ya sikí-yo, ko ñn-ni máá Jíto'o-yo kúu. ⁶ Te sīn sīn modo kásatiñu-yó, ko suni máá Dios kúu I'a sá'a taká tiñu jíín táká-yo. ⁷ Ko ná ñn ná ñn-de, nī ja'a-ya tú'un Espiritu nuu-dé náva'a ná skuá'nu tá'an-de. ⁸ Chī onde jíín máá Espiritu nī ja'a ndija-ya tú'un ka'an ndíchí ñn-de. Te suni onde jíín máá Espiritu nī ja'a-ya tú'un ja júku'un iní ingá-de. ⁹ Te nuu ingá-de, suni jíín máá Espiritu nī ja'a-ya já ná kándíja va'a-de. Te suni jíín máá Espiritu nuu ingá-de ja ná sá'a-de tana. ¹⁰ Te nuu ingá-de ja ná sá'a-de taká tiñu ñá'nu. Te nuu ingá-de, ja ná káni-de tu'un. Te nuu ingá-de, ja ná nándúkú víi-dé sikí táká ja vá'a ja ú'u. Te nuu ingá-de ja ná ká'an-de tiní yu'u. Te nuu ingá-de ja ná násama-de tu'un sīn yu'u. ¹¹ Ko taká tiñu yá'a sá'a suni máá ñn-ni máá Espiritu. Sīn sīn sáka-yá nuu ñn ñn-de, ndasa játa'an iní máá-yá. ¹² Chī nátu'un yiki kúñu ñn-ni kúu, te ñáva'a kua'a pedazo, te taká pedazo-ún, vasa kua'a, ko ñn-ni yiki kúñu kúu, suni súan kúu Cristo. ¹³ Chī jíín ñn-ni máá Espiritu nī kajanducha taká-yo, náva'a nduu-yó ñn-na ñayivi,

vasa judío xí ñáyiví ñuu Grecia, vasa cháa kúu mozo xí cháa jíká kuu ndicha-na. Ko taká-ni-de, ni kani'in-dé in-ni máá Espíritu ni sá'a-ya. ¹⁴ Ko yiki kúñu, nasu in pedazo-ni kúu, chi sua ndiso kua'a. ¹⁵ Chi nú ja'a ká'an: Nasu yiki kúñu xín rúu, chi tú kúu-ri nda'a, achi. Te vasa súan ká'an, ko máá yiki kúñu xín ná'in. ¹⁶ Te nú so'o ká'an: Nasu yiki kúñu xín rúu, chi tú kúu-ri nduchi, achi. Te vasa súan ká'an, ko máá yiki kúñu xín ná'in. ¹⁷ Nú ndi'i yiki kúñu ní kuu nduchi, ndasa kuni so'o núú. Nú ndi'i ní kuu so'o, ndasa kuaan xiko núú. ¹⁸ Vina te ni jini-yo ndasa ni jata'an ini máá Dios te ni cha-ya taká pedazo-ún ná in ná in jiká yiki kúñu. ¹⁹ Chi nú taká-ni ní kakuu in-ni pedazo-ún, ndasa koo máá yiki kúñu núú. ²⁰ Ko vina chi kua'a ndija pedazo ío, ko máá in-ni yiki kúñu núú. ²¹ Ni ma kúu ka'an nduchi jín ndá'a: Tú jínu ñú'ún-rí róó. Suni súan ni ma kúu ka'an xini jín já'a: Tú jínu ñú'ún-rí róó. ²² Chi sua kánúú taká pedazo nditin ta'an jín yiki kúñu, vasa vitá-ga jito. ²³ Te taká pedazo yiki kúñu ja jáni ini-yo já tú jínú'ún jito, suu yúan ñúkúún xáan-gá jasú-yo núú. Te ja tú luu kájito-ún jini-yo, luu-ga kájasu-yo núú. ²⁴ Te pedazo ja lúu kájito-ún jini-yo, tú nini kúndasu nuu. Chi máá Dios, súan ni chutá'an-ya yiki kúñu-ún, te jínú'ún-gá ni skéndooyá já tú luu jito-ún, ²⁵ náva'a tú sásin pedazo yiki kúñu-ún máá, chi taká pedazo-ún, sua in núú ná kóto va'a tá'an. ²⁶ Chi nú in-ni pedazo jatú, taká-ni pedazo in jínu-ni kájatú. Te nú in-ni pedazo jito luu, taká-ni pedazo in ká'nu-ni kákusi iní. ²⁷ Te róó, modo súan kákuu-ró yiki kúñu Cristo. Te pedazo-ya-ún kákuu

ɨn ɨn-ró. ²⁸ Te súan n̄i jani máá Dios cháa kuatíñu nuu tíku'n̄i: Ja ɨn, apóstol, ja úu, cháa kájani tu'un, ja uní, cháa kástá'an tu'un, yúan-na te cháa kásá'a tiñu ñá'nu, yúan-na te cháa kásá'a tana, te vásá cháa chindéé tá'an, jíin cháa kátá'ú tiñu, jíin cháa ká'an tin̄i yu'u. ²⁹ Taká-de kákuu apóstol náún. Taká-de kájani tu'un náún. Taká-de kástá'an náún. Taká-de kásá'a tiñu ñá'nu náún. ³⁰ Taká-de kájin̄i-de sá'a-de tana sá'a-ya náún. Taká-de káka'an-de tin̄i yu'u náún. Taká-de kánasama-de tu'un s̄in yu'u náún. ³¹ Ko ná kuítú in̄i-ro ndúkú-ró tá'u vá'a-ga kuá'a-ya núu-ro jíiná'an-ró. Ko ío inga modo va'a xaan-gá, ná stá'an-ri nuu-ro jíiná'an-ró.

13

Tu'un kúndá'ú in̄i tá'an

¹ Te nú ruu, vasa ká'an-ri nátu'un káka'an cháa xí ndájá'a andívi, te nú tú kúndá'ú in̄i-ri-i, te kúu-ri nátu'un ɨn ka ja ndáxín káxín xí ɨn platillo ja sáña. ² Te vasa jáni-ri tu'un sá'a-ya, te júku'un ndi'i in̄i-ri taká tu'un sa'í jíin taká tu'un ndíhí, te vasa kándíja téyí-ri ja kúu skuíó káni-ri yuku, te nú tú kúndá'ú in̄i-ri-i, tú na tiñu-ri. ³ Te vasa ná sáka ndi'i-ri taká ndatíñu-ri kee ñáyivi ndá'ú, te vasa ná kuá'a-ri yiki kúñu-ri kayu, te nú tú kúndá'ú in̄i-ri-i, tú na ya'u-ri ío. ⁴ Tu'un kúndá'ú in̄i, ndiso paciencia, te ndiso tu'un kúmani in̄i. Tu'un kúndá'ú in̄i, tú ndiso tu'un kuásún in̄i. Tu'un kúndá'ú in̄i, tú sávixi máá, ni tú sátéyí máá. ⁵ Tú ká'an ndiva'a. Tú ndúkú já kúu máá. Tú kití in̄i. Tú chú'un in̄i. ⁶ Tú ndúvatu in̄i, ch̄i sua kús̄i in̄i jíin tíñu ká'io ndaa. ⁷ Ndi'i jándéé in̄i. Ndi'i kándíja. Ndi'i ñúkuu

inĭ. Ndĭ'i kánda. ⁸ Taká tu'un kájani-yó, chĭ naa, te taká yu'u chĭ ndĭ'i, te tu'un ndíchí, chĭ taká kuxio, ko tu'un kúndá'ú inĭ, ma náa kúti. ⁹ Chĭ yaku-ni tu'un kájini-yo, te yaku-ni tu'un kájani-yó, ¹⁰ ko onde ná cháa máa tú'un nĭ yija va'a, yúan-na te kuxio yaku-ni ja kájini-yo-ún ki'in. ¹¹ Ná nĭ kuu-ri suchí yíkín, te nĭ ka'an yíkín-rí núú, te nĭ jani inĭ-ri nátu'un suchí yíkín. Ko nuu ní kuu-ri cháa ñá'nu, te nĭ chaxio-ri taká ja ní sá'a-ri ná lúlí-rí-ún kua'an. ¹² Te vina kánde'é-yó nátu'un jíin espejo ja káxkí'vi, ko kúkuéé-ga te kunĭ ndijin-yo nátu'un jíin núu tá'an-yó. Te vina chĭ yaku-ni jiní-ri, ko kúkuéé-ga te kunĭ ndĭ'i-ri nátu'un jiní kájí-yá ruu. ¹³ Te vina ío unĭ tu'un játíñu nĭ'in, tu'un kándíja va'a, tu'un káñukuu inĭ, jíin tú'un kúndá'ú inĭ. Ko máa tú'un kúndá'ú inĭ, kánúú xáan-ga vásá úu-ga-ún.

14

Sikĭ já káka'an-i sĭn yu'u

¹ Ndúkú ndéé-ró jíin tú'un kúndá'ú inĭ tá'an, te kuítú inĭ-ro ndúkú-ró taká ta'u já'a Espíritu, ko kánúú-ga ja káni-ró tú'un. ² Chĭ cháa ká'an-de sĭn yu'u, jíin Dios ká'an-de, nasu jíin ñáyivi, chĭ tú ní ñn cháa júku'un inĭ naún ká'an-de, chĭ jíin Espíritu ká'an-de tu'un sa'í. ³ Ko cháa jáni tu'un, jíin ñáyivi ká'an-de, chĭ skuá'nu-de ñáyivi-ún, te ká'an ká'nu-de, te ká'an ndéé-de jíin-i. ⁴ Cháa ká'an sĭn yu'u, skuá'nu-de máa-de, ko cháa jáni tu'un, chĭ tikunĭ skuá'nu-ga-de. ⁵ Játa'an inĭ-ri ja taká-ro ná kúu ka'an-ro sĭn yu'u, ko kánúú-ga ja káni-ró tú'un, chĭ ñá'nu-ga cháa jáni tu'un vásá

cháa ká'an s̄in̄ yu'u, te nú tú násama-de tu'un-ún, náva'a kua'nu-ga tikun̄i sá'a-de jíin. ⁶ N̄áni, vina te nú jaa-ri nuu-ro te ka'an-ri s̄in̄ yu'u jíin-ró, naún̄ tiñu ní'in̄ já kúu róó, nú tú ka'an-ri ñ̄n̄ tu'un̄ ni kenda ndijin̄, xí ñ̄n̄ tu'un̄ ndíchí, xí ñ̄n̄ tu'un̄ stá'an-ri. ⁷ Ió ndija ndatíñu kándaa tí'úú já kásá'a ndusu, nátu'un̄ xkuili xí guitarra. Te nú tú s̄in̄ s̄in̄ nota ndé'e, ndasa kun̄i-yo ndé yaa jíku-de jíin̄ xkuili, xí jíin̄ guitarra-ún. ⁸ Te nú corneta tú ndé'e kájí, te ndé cháa sátu'a-de máa-de ja kuátá'an-de núsáá. ⁹ Suni súan róó jíná'an-ró, nú ká'an-ro s̄in̄ yu'u, te nú tú kájí ká'an tu'un-ún, te ndasa júku'un̄ in̄i-i naún̄ tu'un̄ ká'an-ro núsáá, chi kuachi tisi'ví-ró stivi-ró. ¹⁰ Kua'a núu yú'u ío in̄i ñuyívi ná sá'a-yó cuenta, te taká júku'un̄ in̄i cháa jiní. ¹¹ Nú ruu tú júku'un̄ in̄i-ri yu'u ká'an ñ̄n̄ cháa, te kúu-ri cháa jíká núu cháa ká'an-ún. Te cháa ká'an-ún, suni kúu-de cháa jíká núu-rí. ¹² Suni súan róó ja á kájítú in̄i-ro ní'in-ro tá'u Espiritu, ná ndúkú ndéé-ró náva'a skuá'nu va'a-ró tikun̄i jíin. ¹³ Ja yúan nú ká'an ñ̄n̄ cháa s̄in̄ yu'u, ná kakán ta'u-dé nuu-yá náva'a kuu nasama-de tu'un. ¹⁴ Chi nú ruu kakán ta'u-rí jíin̄ tú'un̄ s̄in̄ yu'u, in̄i añú-ri kúu ja jikán ta'u, ko nú tú júku'un̄ kuti in̄i-ri, tú na tiñu. ¹⁵ Ndasá sá'a-ri núsáá. Ná kakán ta'u-rí in̄i añú-ri, ko suni ná kakán ta'u-rí jíin̄ tú'un̄ júku'un̄ in̄i. Ná káta-ri in̄i añú-ri, ko suni ná káta-ri jíin̄ tú'un̄ júku'un̄ in̄i. ¹⁶ Chi nú máni tu'un̄ jiní máa-ró jíin̄ añú-ro nákuatá'ú-ró jíin̄, te ñ̄n̄ cháa tú tu'a, ndasa kun̄i-de ka'an-de amén nuu tú'un̄ nákuatá'ú-ró-ún, chi tú jiní kuti-dé naún̄ tu'un̄ ká'an-ro. ¹⁷ Chi

róo, bueno nákuatá'ú ndíja-ró, ko inga cháa-ún, tú já'nu tu'un iní-de sá'a. ¹⁸ Nákuatá'ú-rí nuu Dios, ja tını-ga yu'u ká'an-rí vásá táká róo. ¹⁹ Ko nuu tíku'ni, chí máá ú'un-ni tu'un ja júku'un iní-rí jíin, játa'an iní-rí ka'an-rí, náva'a suni stá'an-rí nuu sáva-ga cháa, vásá já ká'an-rí uxí mil tu'un sín yu'u. ²⁰ Náni, ma kóo-ró nátu'un suchí lúli jíin tú'un júku'un iní-ro. Chí sua koo-ró nátu'un suchí lúli jíin tú'un ñáá, ko ná yíja va'a-ró jíin já jini tuni-ro. ²¹ Súan yóso núu ley: Jíin cháa ká'an sín yu'u, te jíin sáva-ga cháa ká'an tu'un jíká, súan ka'an-rí jíin ñáyivi yá'a, ko vasa súan te ni ma kúni so'o-i tu'un ká'an-rí, áchí máá Jító'o-yo, áchí. ²² Ja yúan táká yu'u, máni tuni-ni kákuu nuu cháa tú kákandíja, nasu núu cháa kákandíja. Ko tu'un jáni-yó, tuni nuu cháa kákandíja kúu-ún, nasu núu cháa tú kákandíja. ²³ Núsáá te nú taká tíku'ni ndutútú ín-ni lugar, te taká súan ka'an sín sín yu'u, te yúan jakoyo cháa tú tu'a xí cháa tú kákandíja, á tú ka'an-de ja kándaa tachi-ro. ²⁴ Ko nú taká-ro kájani-ró tú'un, te kivi ín cháa tú kándíja xí ín cháa tú tu'a, te kuni-de kuachi máa-de, sá'a taká-ro, te ndandúkú víi-dé sikí máa-de, sá'a taká-ro. ²⁵ Te tu'un jáni sa'í iní añú-de kenda ndijin. Yúan-na te jukuiñi jíti-de te chiñú'ún-de Dios. Te kani ndaa-de tu'un ja ncháá ndija Dios jíin-ró. ²⁶ Náni, ja yúan nú kándutútú-ró, te ná ín ná ín-ró ío ín yaa kata-ró, ío tu'un stá'an-ro, ío sín yu'u ká'an-ro, ío tu'un sa'í ká'an ndijin-ro, ío ja násama-ró tú'un sín yu'u. Ndi'i ná sá'a-ró jíná'an-ró náva'a skuá'nu tá'an-ró. ²⁷ Te nú ío cháa káka'an sín yu'u, ná kóo tu'un-ún

ja jíin úu-de xí jíin uní-de. Ko ñn-ni-de ñn-ni-de ná ká'an. Te ñn-de ná násama-de tu'un sñn yu'u. ²⁸ Te nú túu cháa nasama tu'un íó, ná kasú-de yu'u-dé nuu kándutútú-ró-ún núsáá. Te ná ká'an máa-de ja máa-de jíin Dios. ²⁹ Suni súan cháa kájani tu'un, ná ká'an uu xí uní-de, te sava-ga-de ná nándúkú víi-dé-ún. ³⁰ Te nú inga cháa kánchaa-ún, a ñi jini ndijin-de yaku tu'un sa'í, te cháa ñi kejá'á ná kasú-de yu'u-dé. ³¹ Chi taká-ro kuu kani-ró tú'un ñn-ni-ró ñn-ni-ró, náva'a ná kútú'a taká-ro, te ndundéé iní taká-ro. ³² Te iní añú taká cháa kájani tu'un, kájandatu nuu máa cháa kájani tu'un-ún. ³³ Chi Dios, nasu Dios savaa kúu-ya, chi sua vindaa vinené sá'a-ya. Te nátu'un kásá'a-i nuu táka tikuní cháa ndoo, ³⁴ súan ná kasú taká ñasí'í yu'u-ña nuu kándutútú-ró. Chi tú permiso ka'an-ña, chi nasu ñá'nu-ga kúu-ña nátu'un ká'an ley. ³⁵ Te nú kutu'a-ña ñn tu'un kákuni-ña, te onde ve'e ná kaká tu'ún-ña máa yíi-ña, chi tuka nuu kúu nú ka'an ñn ñasí'í núu kándutútú-i. ³⁶ Á nuu-ro jíná'an-ró ní kenda tu'un Dios, xí níni nuu máa-ni-ró ní jaa tu'un-ya náún. ³⁷ Te nú ñn cháa jáni iní-de ja ñn cháa jáni tu'un kúu-de, xí jíka Espíritu jíin-de, ná chú'un va'a iní-de, chi tiñu ñi tá'ú máa Jító'o-yo kúu tu'un cháa-ri nuu-ro. ³⁸ Ko cháa tú játú'ún tú'un yá'a, suni tú játú'ún-yó-de. ³⁹ Náni, ja yúan ná kuítú iní-ro káni-ró tú'un jíná'an-ró, te ma kasú-ro núu cháa ká'an sñn sñn yu'u. ⁴⁰ Ko ñúkúún ná sá'a káji-ró táka tiñu jíná'an-ró.

Tu'un nachaku ndiyi

¹ Nāni, vina te kástu'ún-rí tu'un va'a nuu-ro já ní jani-ri nuu-ro sáá. Chi tu'un yúan, suni a ni kajatá'ú-ró, te suni jín tú'un yúan ká'jin ni'in-ró, ² chi suni jín tú'un-ún ni kakaku-ró, te nú kátin ni'in-ró tú'un ni jani-ri nuu-ro, nú tú ní kákandíja sáni-ró. ³ Chi suni tu'un kánúú já ní ni'in-rí-ún, ni nastá'an-ri nuu-ro: Já ní ji'i Cristo ja sikí kuáchi-yó, nátu'un ká'an tutu. ⁴ Te ni yuji-ya. Te ni nachaku-ya núu uní kivi nátu'un ká'an tutu. ⁵ Te ni ndenda ndijin-ya núu Cefas. Te vásá ní ndenda-ya núu máá uxí uu-de. ⁶ Te vásá ní ndenda-ya núu ví'í-gá u'un ciento ñani-yo ká'jin tútú-de. Te sava cha-a-ún, sáni-ga káichaku-de. Te sava-de, a ni kaji'i-de. ⁷ Te vásá ní ndenda-ya núu Jacobo. Te vásá núu táká apóstol. ⁸ Te onde sandí'í-na, te suni ni kenda-ya núu-rí, nátu'un nuu in suchí xánú. ⁹ Chi ruu kúu cha-a lúlí-ga nuu táká apóstol, ja kúka nuu-rí kunání-rí apóstol, kuachi ja ní chindikín-ri tikuní Dios. ¹⁰ Te káa-ri nátu'un ío-ri, chi súan ni jika tu'un luu ío iní Dios jín-rí. Te tu'un luu ío iní-ya, tú ní jika sáni jín-rí, chi sua ni sátíñu-ga-ri vásá táká máá cháa-ún. Ko nasu rúu, chi tu'un luu ío iní Dios ja jika jín-rí-ún, ni sá'a. ¹¹ Núsáá te vasa ruu xí vasa cha-a-ún, súan kájani-ri tu'un, te súan kákandíja-ró. ¹² Te nú kájani-yó tú'un Cristo ja ní nachaku-ya má'ñú ndiyi, te naja káka'an sava tá'an-ró já tú naún ndiyi nachaku núsáá. ¹³ Chi nú tú naún ndiyi nachaku, suni tú ní náchaku Cristo núsáá. ¹⁴ Te nú tú ní náchaku Cristo, kájani sáni-ri tu'un-ya, te suni kákandíja sáni-ró-ya núsáá. ¹⁵ Cha-a tú káka'an ndaa tu'un Dios kákuu-ri

nú súan, chi ñi kaka'an-ri ja ní naschakú Dios Cristo, te nú ma náchaku ndija taká ndiyi, tú ní náschakú-ya Cristo núsáá. ¹⁶ Chi nú ma náchaku taká ndiyi, suni tú ní náchaku Cristo núsáá. ¹⁷ Te nú Cristo, tú ní náchaku-ya, kákandija sáni-ró-yá núsáá, te kándiso-ga-ro kuáchi-ró nú súan. ¹⁸ Nú súan ío, te a ñi kanaa taká chaá ja ní kaji'i nuu ndá'a Cristo núsáá. ¹⁹ Te nú nini máá vina-ni ja káichaku-yo, káñukuu ini-yo Cristo, chaá ndá'ú ii kákuu-yó vásá sáva-ga chaá núsáá. ²⁰ Ko vina a ñi nachaku Cristo ma'ñú ndiyi. Máá-yá ñi nachaku xna'an-ga vásá taká ja ní kaji'i. ²¹ Chi ja siki ñin chaá, te ñi chaá kue'e kuu-yo. Suni súan ja siki ñin chaá, te nachaku ndiyi. ²² Chi nátu'un káji'i taká-i ñi sá'a Adán, suni súan nachaku taká-i sá'a Cristo. ²³ Ko ná ñin ná ñin-de ndasa kándita koyo tá'an máá-de: Cristo xna'an-ga, te onde nchaá Cristo, te nachaku chaá káy'i'i nda'a-yá. ²⁴ Yúan-na te onde sandi'i-na te xnáa ndí'i-ya já kátá'ú tiñu, jín taká ja kákuñá'nu, jín taká ja kátñin so'o. Yúan-na te nuu máá Táa-yo Dios te nakua'a-ya ñuu nuu tá'ú-yá tiñu. ²⁵ Chi tá'ú nini máá-yá tiñu onde ná kúxiukú taká ja kájito u'u-ya chí ja'a-yá sá'a-ya. ²⁶ Te máá kué'e kuu-yo, já jito u'u yóo, chi onde sandi'i-na te xnáa-yá-ún. ²⁷ Chi taká ndatiñu ñi ki'in Dios, ñi chúkú-yá chi ja'a Cristo, te siki já ká'an súan, ja yúan jini káji-yó já tú yí'i Dios nda'a Cristo, chi a ñi chi'i Dios taká-ga ndatiñu nda'a Cristo. ²⁸ Ko nú a ñi ndi'i taká ndatiñu yí'i nda'a Cristo, yúan-na te suni máá Sé'e-ún kivi-ya ndá'a máá I'a ja ní chi'i-ya taká ndatiñu-ún nda'a-yá, náva'a máá

Dios kuti in ndi'i-ya táká ndatiñu. ²⁹ Chi nú túu, te ndasa sá'a cháa kájanducha sikí ndíyi. Te nú tú nachaku kuti ndíyi núsáá, naja kájanducha-dé sikí ndíyi núsáá. ³⁰ Te ruu, naja ndíta'an hora káindee ini-ri koto-ri tundó'o núsáá. ³¹ Náni, ká'an ndaa-ri, chi ja sikí róo jíná'an-ró kúu ja sátéyí-ri máá-ri nuu Jító'o-yo Cristo Jesús, ndíta'an kivi jí'i-ri. ³² Natu'un cháa yúkú ká'an-ri. Ni kajatá'an-ri ini ñuu Éfeso jín kiti xáan, te nú tú nachaku taká ndíyi, naún ya'u-ri ni'in-ri núsáá. Ná kée-yo ná kó'o-yó chi yuchaan kuu-yo nú súan. ³³ Ma xndá'ú-ro máá-ró, chi nú kájika-ró jín cháa ñáá, te sáchá'an-de róo, vasa va'a tiñu kásá'a-ró núu. ³⁴ Ná kóo kájí ini-ro jín tiñu ndaa. Ma sá'a-ga-ro kuáchi jíná'an-ró. Chi sava-de, tú kájin-de nuu Dios. Súan ká'an-ri náva'a ná kúka nuu-ro. ³⁵ Ko sanaa te ka'an in cháa: Ndasá nachaku taká ndíyi, ndasa koo yiki kúñu-ún ncháa jín, achi-de. ³⁶ Ja xini ñáá kákuu-ró. Tata jakín-ro, ma náchaku kuti, onde nú tú kuu xna'an-ga. ³⁷ Te nú tata jakín-ro, nú trigo xí ingá nuní, nasu jakín-ro yukú ja kóo kúkuéé-ga, chi máá nuní víchí kúu ja jakín-ro. ³⁸ Ko Dios, já'a-ya yukú nuní-ún, ndasa ni jata'an ini máá-yá, te ná in ná in tata jín yukú máá. ³⁹ Taká kuñu, nasu in-ni kuñu kúu. Ko in kuñu kúu ndija kuñu cháa. Te inga kuñu kúu kuñu kiti, te inga kúu kuñu tiyáká, te inga kúu kuñu tisaa. ⁴⁰ Te ío yiki kúñu andíví, te ío yiki kúñu nuu ñú'un. Ko sijn luu káa ja ío andíví, te sijn luu káa ja ío nuu ñú'un. ⁴¹ Te sijn luu káa ndikandii. Te sijn luu káa yo. Te sijn luu káa tiñuú xini, chi tú in nuu lúu kánda tiñuú xini-ún.

⁴² Suni súan kúu ja náchaku taká ndiyi. Jakín-ya te te'yu, naschakú-ya te ma té'yu-ga. ⁴³ Jakín-ya te kuka nuu, naschakú-ya te nduu luu. Jakín-ya te koo vitá, naschakú-ya te nduu fuerza. ⁴⁴ Jakín-ya te ja kaa yúkú, te naschakú-ya ja kí'vi ndee ándíví. Ió yiki kúñu yúkú, te ió yiki kúñu yí'i ndee ándíví. ⁴⁵ Suni súan yóso núu tutú: Adán xnáñúú, ni kuu-de in chaa ni kuva'a jín vida cuenta ñayivi, áchí. Te Adán sandí'i-na kúu máa-yá, te náschakú-ya-í jín Espiritu-ya. ⁴⁶ Ko chaa xnáñúú, nasu chaa yí'i ndee ándíví kúu-de, chi chaa yúkú kúu-de. Yúan-na te vása ní chaa chaa yí'i ndee ándíví. ⁴⁷ Chaa xnáñúú kúu chaa nuu ñú'un, chi jín tikacha ní kuva'a-de. Te chaa uu, onde andíví vái-ya. ⁴⁸ Taká chaa nuu ñú'un kaa nátu'un máa chaa tikacha-ún. Te taká chaa onde andíví kaa nátu'un máa chaa andíví-ún. ⁴⁹ Te nátu'un kájito-yó ndasa ni kaa chaa tikacha-ún, suni súan koto-yó ndasa kaa chaa andíví-ún. ⁵⁰ Náni, tu'un yá'a ká'an-ri, chi kuñu jín niñí, ma kúu ni'in tá'u iní ñuu nuu tá'u Dios tiñu. Ni ja te'yú, ma ní'in tá'u ja má té'yu. ⁵¹ Kuni so'o-ró ná ká'an-ri in tu'un sa'í jín-ró. Nasu taká-yo kusú-yo, ko taká-yo, nasama-yó. ⁵² Ja in nú nuu-ni, nátu'un in nakuaní-ni-yó, nuu ndí'i-na nde'e clarín. Chi nde'e clarín, te nachaku taká ndiyi, te ma té'yu-ga. Te yóo, chi nasama-yó. ⁵³ Chi ja te'yú yá'a, kánúú nukú'un ja tuká te'yu. Te ja kúu yá'a, kánúú nukú'un ja tuká kuu kuti. ⁵⁴ Te nú ja te'yú yá'a, nukú'un ja tuká te'yu, te ja kúu yá'a, nukú'un ja tuká kuu, yúan-na te skíkuu ja ká'an tu'un yóso núu tutú: Ni kundée-yá ni ja'ni-yá kue'e kuu-yo. ⁵⁵ Róo

ku'e kuꝰ-yo, ndasa kundéé-ró jíín-rí. Róó ku'e kuꝰ-yo, ndasa tuu-ró rúu. Achí. ⁵⁶ Chí iñu kuéé kuꝰ-yo kúu kuachi. Te fuerza kuachi kúu ley. ⁵⁷ Ko ná kúta'u-yo núu Dios ja já'a-ya fuerza kundéé-yó sá'a Jító'o-yo Jesucristo. ⁵⁸ Nání máni, ja yúan ná kuíni nì'in-ró, ma náyu'ú-ro. Nene ná xndeá-ga-ro jíín tíñu kuní máá Jító'o-yo. Chí a kájiní-ro já tú kásatíñu sáni-ró núu máá Jító'o-yo.

16

Sikí já kakín-i xu'ún kuátíñu

¹ Sikí xú'ún kájakín-ro já kuátíñu ñayivi ndóo, suni ná sá'a-ró nátu'un nì tá'ú-rí tíñu nuu tíku'nì ndañúu Galacia. ² Ndíta'an kivi ñin semana, ná ñin ná ñin-ró vé'e-ró chíva'a sñin-ró yakú najíín, ndasa nì jatú'un-ya ní'in-ro, náva'a nú nì jaa-ri te tú níni kakín-ro. ³ Te nú nì jaa-ri, te koo cháa kaji máá-ró kuá'a-ró credencial nuu-dé, te tájí-rí-de onde ñuu Jerusalén kinchaka-de yakú ja kakín-ro-ún. ⁴ Te nú kee cuenta ja súni ki'in-ri, te kingoyo-de jíín-rí.

Consejo jíín sá'an kúta'u

⁵ Te jaa-ri nuu-ro, te nú nì ja'an-ri ñuu Macedonia chí ichi ñuu Macedonia ja'a-ri jaa-ri. ⁶ Chí sanaa te kendoo-ri jíín-ró, xí sjá'a-ri viko víjin, náva'a chu'un íchí-ró rúu nú ndénu kuní-ri ki'in-ri. ⁷ Chí vina tú kuní-ri ja ká'an-ri jíín-ró te ja'a-ni-ri ki'in-ri, chí ñúkuu ini-ri kendoo-ri jíín-ró yakú kivi, te nú kuá'a máá Jító'o-yo tú'un. ⁸ Ko kendoo-ri ini ñuu Éfeso, onde jaa kivi Pentecostés. ⁹ Chí bueno nì nuña ñin yuxé'é kivi-ri sátiñu va'a-ri. Ko kua'a cháa kájasu ichi ío. ¹⁰ Te nú nì jaa Timoteo,

te koto va'a-ró-de, ma síyú'ú-ro-dé, chí tiñu máá Jító'o-yo sá'a-de nátu'un sá'a-ri. ¹¹ Ni ñin-ró ma sájá'a iní-ro núu-dé núsáá, chí sua vindáa vinené ná náchu'un íchí-ró-de náva'a ná ncháa-de nuu-rí, chí kundatu-ri-de jíin ñani-yo. ¹² Te cuenta ñani-yo Apolos, xaan ní ka'an nì'in-ri jíin-de ja ná jáa-de nuu-ro jíin ñani-yo. Ko ni ñin modo tú ní játa'an iní-ya jáa-de vina. Ko jaá ná'in-de, nú ná núña-de. ¹³ Koo ndito iní-ro jíná'an-ró. Kuiñi nì'in-ró jíin tú'un kákandíja-ró. Cuenta cháa téyíí sátiñu-ró, te ná kóo fuerza iní-ro. ¹⁴ Jíin tú'un kúndá'ú iní tá'an sá'a-ró táká tiñu. ¹⁵ Ñani, a kájiní-ro já vé'e Estéfanos nì kákandíja xna'an-ga iní ñuu Acaya, te bueno kákutéñu-i kájatíñu-i nuu ñáyivi ndóo. ¹⁶ Te ká'an nì'in-ri jíin-ró já ná kivi-ró chíi nda'a ñáyivi kásá'a súan, jíin núu táká ñáyivi káchindéé tá'an jíin-ró, jíin ñáyivi kásatiñu jíin-ró. ¹⁷ Kúsii iní-ri ja ní cháa Estéfanos jíin Fortunato jíin Acaico, chí cháa-ún kákuu yunúu-ro já tú ní ká'in presente-ro. ¹⁸ Chi nì ndundéé iní añú-ri jíin iní añú-ro ní kasá'a-de. Ná kuátú'ún-ró cháa káa súan. ¹⁹ Sándéé iní-ro, áchí tíku'nì ká'io ndañúu Asia. Aquila, jíin Priscila, jíin tíku'nì nátaqa iní ve'e-de, onde jíin máá Jító'o-yo káka'an nì'in-de ja ná sándéé iní-ro. ²⁰ Sándéé iní-ro, áchí taká ñani-yo. Te titú ndoo tá'an-ró nú káka'an jítá'an-ró. ²¹ Ya'á kúu tu'un ndéé iní, nì cháa máá-rí Pablo jíin ndá'a-rí. ²² Nú ío ñin cháa ja ná tú kúmani-dé jíin Jító'o-yo Jesucristo, ná náa-dé. Ña'an-ní Táta. ²³ Tu'un luu ío iní máá Jító'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró jíná'an-ró. ²⁴ Kúndá'ú iní-ri taká-ro sá'a Cristo Jesús. Súan ná kóo. Amén.

**Testamento jaa maa jitoho-yo Jesucristo
New Testament in Mixtec, San Miguel el Grande
(MX:mig:Mixtec, San Miguel el Grande)**

copyright © 1951 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, San Miguel el Grande

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, San Miguel el Grande [mig], Mexico

Copyright Information

© 1951, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, San Miguel el Grande

© 1951 Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a7b2e4b3-7fe3-5b8e-b04c-0245065924f9